

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar: Utbildning, undervisning och ledning – reformvård till stöd för en bättre skola (SOU 2017:51)

Utbildningsdepartementet har berett Nationell Estetisk Kongress möjlighet att yttra sig över ”Utredning om en bättre skola genom mer attraktiva skolprofessioner” (U2016:06) med delbetänkande Utbildning, undervisning och ledning – reformvård till stöd för en bättre skola (SOU 2017:51).

Sammanfattning

Delbetänkandet redovisar tre huvuddelar vilka rör

- Justeringar av legitimations- och behörighetsregler
- Benämning av förskolechefer som rektorer
- Säkrande av en god introduktion i lärar- och förskolläraryrkena

Nationell Estetisk Kongress berör i detta svar endast den första av dessa punkter, vilken har betydelse för vår kategori lärare, skolledare och annan personal vid estetiska program och utbildningar vid gymnasier i Sverige.

Nationell Estetisk Kongress

- välkomnar förslaget att de som besitter den specialistkompetens som kan behövas i undervisning framförallt vid riksrekryterande spetsutbildningar skall kunna få tillsvidareanställning.
- anser att det är en grannliga uppgift för skolor med spetsutbildningar att göra dessa tillsvidareanställningar och vi ser gärna ytterligare förtydliganden kring detta.
- ställer sig bakom förslaget att legitimationskravet fortfarande finns kvar för lärare inom de estetiska spetsutbildningarna.

Utredningens förslag är att:

- En lärare som inte uppfyller kraven i 2 kap. 13§ skollagen får trots det bedriva undervisning inom den del av den riksrekryterande estetiska spetsutbildningen som ger utbildningen dess spetskaraktär.
- En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och ha uppvisat en hög konstnärlig skicklighet inom det estetiska område utbildningen avser.
- Läraren får anställas utan tidsbegränsning men inte ansvara för undervisningen eller sätta betyg. Ansvar ska ligga på en legitimerad och ämnesbehörig lärare och betyg sätts tillsammans med den legitimerade läraren.

6.2 samt 6.1.4 Utredningen bedömer att riksrekryterande estetiska spetsutbildningar samt förberedande dansar- och yrkesdansarutbildningen behöver lärare med specialistkompetens som inte kan förväntas erhållas inom en ämneslärarutbildning. Därför föreslår utredningen att dessa personer med specialistkompetens undantas från reglerna om legitimation och behörighet. Dessa personer kan vara viktiga för att utbildningarna verkligen ger den spetsnivå, den höga kvalitet och de mål som utbildningarna kräver och som eleverna behöver för sin framtida utveckling. Samtidigt har utredningen klargjort att denna specialistkompetens inte krävs vid utbildningar med så kallad särskild variant, en utbildning annan än den estetiska men med profilering åt exempelvis estetiska uttryck. Utredningen föreslår också att läraren som ska bedriva undervisning inom den del av utbildningen som ger dess spetskaraktär, förutom att vara lämplig att bedriva undervisningen, även ska ha uppvisat en hög konstnärlig skicklighet inom det estetiska område utbildningen avser.

Nationell Estetisk Kongress tillstyrker att en person med specialistkompetens ska kunna få anställas tillsvidare och bedriva undervisning så att elever får tillgång till den särskilda ämneskompetens de behöver. Vid estetiska spetsutbildningar finns idag ofta dessa personer, vilket kan vara en förutsättning för att eleverna ska få utbildning på spetsnivå. Skillnaden är att dessa "specialister" idag inte får tillsvidareanställas, vilket gör långsiktig planering för utbildningarna riskfylld eftersom det hela tiden är osäkert om personerna eventuellt måste prioritera annan anställning eller andra uppdrag.

6.2 Utredningen föreslår att det är huvudmannen för utbildningen som, i det enskilda fallet, får bedöma om den som ska bedriva undervisningen har den kompetens som krävs för att bedriva undervisningen. Samtidigt påpekar utredningen att det är angeläget att Skolinspektionen i sin tillsyn granskar att huvudmännen som bedriver de riksrekryterande estetiska spetsutbildningen använder lärarresurser som har en tillräckligt hög specialistkunskap för den aktuella undervisningen.

Nationell Estetisk Kongress välkomnar detta förslag då det är en grannliga uppgift att göra dessa bedömningar av personer med specialistkompetens och samtidigt god lärarskicklighet. Vi vill gärna se förtydliganden i hur denna tillsyn i praktiken kommer att ske. Dessa specialistkompetenta personer behövs för de estetiska spetsutbildningarna men huvudmännens ansvar för att i praktiken göra icke behöriga personer accepterade för tillsvidare tjänst är stort. Detta ansvar får inte missbrukas för att "fylla upp" tjänster vid en eventuell brist på behöriga ämneslärare.

6.2 Utredningen fastslår att den lärare som ansvarar för undervisningen som bedrivs inom den riksrekryterande estetiska spetsutbildningen dock ska vara en legitimerad och behörig lärare. Utredningen anser att det är rimligt att anta att en huvudman som bedriver en riksrekryterande estetisk spetsutbildning har en legitimerad och behörig lärare inom det estetiska ämnesområdet men att den läraren inte kan ha tillräckliga specialistkunskaper för att möta alla elevers olika behov inom de olika spetsområdena. Läraren med särskilda specialistkunskaper kompletterar den behöriga läraren men får inte självständigt besluta om betyg, utan ska göra det tillsammans med den legitimerade läraren. Utredningen anser således inte att undantag från den huvudregeln ska möjliggöras i detta fall.

Nationell Estetiska Kongress har inga invändningar mot förslaget.

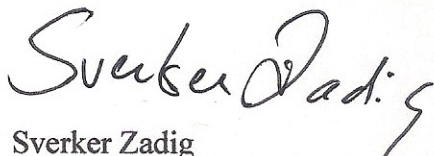
Vi vill dock förtydliga att denna spetskompetens kan finnas inom en rad områden och kurser inom de olika inriktningarna vid det estetiska programmet. Kanske ser vi idag oftast exempel på specialister förekommande som instrumentalister på något specialinstrument inom musikinriktningen men de kan också förekomma exempelvis som musiktekniker eller inom dansinriktningen som en smalare gren på dansområdet exempelvis street dance. Även inom teaterinriktningen kan vi se experter för teaterteknik och ljud och ljus som inte självklart en ämneslärare behärskar fullt. Inom bild och formgivninginriktningen kan det vara flera typer av konstnärer som besitter vissa tekniker eller hantverk, det kan också vara fotografer exempelvis, liksom inom estetik och media-inriktningen filmare, animatörer eller specialister inom ett flertal datorområdet allt från appar till speldesign och -utveckling.

5.3.2 Utredningen behandlar också praktiska och estetiska ämnen i grund- och gymnasiesärskolan samt gymnasiesärskolans individuella program.

Utredningen föreslår att behöriga lärare med ämneskompetens och relevant speciallärarexamen ska få undervisa i fler årskurser och skolformer inom sarskolan. För närvarande är detta inte självklart för de lärare med behörighet att undervisa i årskurs 1–6 i de praktiska eller estetiska ämnen de har utbildning i. De är idag dock inte behöriga att undervisa i vare sig grundsarskolan årskurs 7–9 eller gymnasiesarskolan. Andra motsvarande lärarkategorier har denna behörighet.

Nationell Estetisk Kongress tillstyrker förslaget, det gynnar eleverna att få kompetenta lärare inom det estetiska området på alla stadier och det ger också en kontinuitet för eleverna.

För Nationell Estetisk Kongress, Lund 27 oktober 2017

Sverker Zadig
Kongressansvarig

Nationell Estetisk Kongress
Box 4
221 00 Lund

Nationell Estetisk Kongress